Lady Betty

Trína Súile

Féach ar an bhfíseán ar dtús faoi Elizabeth Sugrue. Cabhróidh an ghluais seo leat.

Seiftiúil	Duine glic, cliste atá in ann an lámh in uachtar a fháil ar dhaoine eile
Daortha chun báis	Curtha chun báis
Básádóir baineann	Bean a bhfuil sé mar phost aici daoine a chur chun báis
Feirmeoirí tionónta	Feirmeoirí beaga, bochta nár leo an talamh a shaothraigh siad
Teach lóistín	Teach ina bhfanann daoine i seomra sa teach ar feadh tréimhse áirithe ar chostas faoi leith
Saol suarach	Saol an-deacair go deo
Seiftiúil	Duine glic, cliste atá in ann an lámh in uachtar a fháil ar dhaoine eile
Daortha chun báis	Curtha chun báis
Básádóir baineann	Bean a bhfuil sé mar phost aici daoine a chur chun báis

Lady Betty

Trína Súile

Anois, féach ar an bhfíseán arís agus aimsigh an bhfuil na habairtí seo a leanas fíor nó bréagach. Tá an chéad cheann déanta mar theoir.

Ba as teaghlach bocht i gcontae Ros Comáin d'Elizabeth Sugrue	B
Rugadh Elizabeth san ochtú haois déag	
D'éirigh le hElizabeth éalú ón mbás ag an nóiméad deireanach	
Bhí saol breá, bog ag Elizabeth Sugrue	
Siar san ochtú haois déag nuair a bhíodh crochadh poiblí ar siúl ní thagadh aon duine go dtí an crochadh	
D'oibrigh Elizabeth ar feadh na mblianta fada mar chrochadóir i bPríosún Ros Comáin	
Bhí an-chuid crochadóirí baineann in Éirinn san ochtú haois déag	
Mhair cáil Lady Betty i gcuimhne na ndaoine i bhfad tar éis a báis	
Cailleadh a fear céile agus é óg	
Mharaigh Elizabeth a hiníon féin trí thimpiste	
Thairg Elizabeth d'údaráis Phríosún Ros Comáin go mbeadh sí ina básadóir oifigiúil dóibh as sin amach	

Lady Betty

Trína Súile

Anois, ag obair leis an duine in aice leat, meaitseálaigí tús na n-abairtí seo a leanas leis an deireadh ceart. Tá an chéad cheann déanta mar theoir.

Bhí saol thar a bheith deacair agus	Ní raibh aon chrochadóir ann
Ba í Elizabeth an chéad	**Cruálach ag Elizabeth Sugrue**
Nuair a bhí sí le crochadh as a mac féin a mharú	Ros Comáin roimpi
Chaith sí blianta fada mar bhásadóir baineann i	Ba ea tuismitheoirí Elizabeth
Bhíodh eagla ar mhuintir	Ar a mac
Feirmeoirí tionónta i gCiarraí	Chiarraí go Ros Comáin nuair a cailleadh a fear céile
Thaistil Elizabeth agus a páistí de shiúl na gcos ó	Bhásadóir baineann in Éirinn
Chuir sí oideachas	Gur máthair fhuarchroíoch agus chruálach a bhí inti
Ceaptar gur éalaigh mac Elizabeth uaithi agus é 16 bliana d'aois toisc	Nuair a thuig sí gur mharaigh sí a mac féin
D'imigh sí le báiní	BPríosún Ros Comáin

Lady Betty

Trína Súile

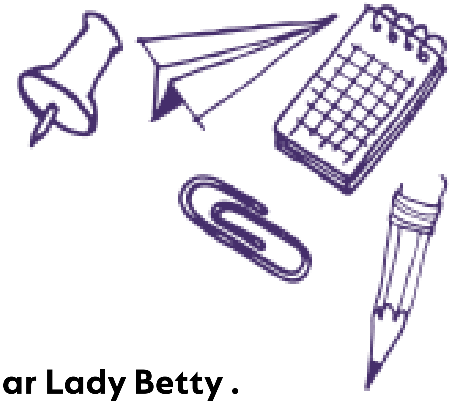

Anois, ag obair le do pháirtí ranga tugaigí faoin gceacht seo ar Lady Betty .

Protastúnach, feirmeoirí tionónta, Péindlíthe, ar cíos, páistí, ceann tuí, díshealbhú, scríobh

Bhí saol lán de chruatan ag _________ ____________ in Éirinn san ochtú haois déag. Bhíodh cónaí orthu go minic i mbothán beag ________ ____. D'oibrigh na feirmeoirí ó cheann ceann an lae agus chuirtí na ________ ag obair ar an bhfeirm ag aois an-óg. Is beag duine san aicme seo a raibh léamh agus _________ acu. Bhí an talamh a bhí á shaothrú ag na feirmeoirí tionónta __ ________ acu ó thiarna talún. Níos minice ná a mhalairt, ____________a bhí sa tiarna talún. Lorgaíodh an tiarna talún sin cíos ón bhfeirmeoir tionónta agus mura n-íocadh an feirmeoir an cíos bheadh an baol ann go ndéanfaí ____________air. Bhí na Péindlíthe i bhfeidhm in Éirinn i rith an chéid seo chomh maith. Dlíthe frith-Chaitliceacha a bhí sna ___________agus rinne siad an saol níos deacra fós d'fhormhór mór de mhuintir na hÉireann.

Anois, breac síos cúig fhíric stairiúla atá foghlamtha agat faoi Elizabeth Sugrue.

1)____

2)____

3)____

4)____

5)____

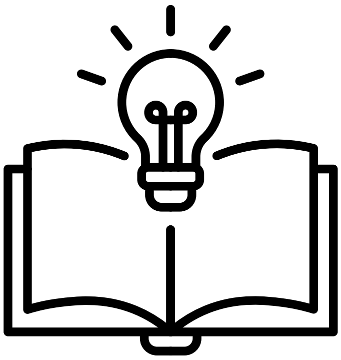

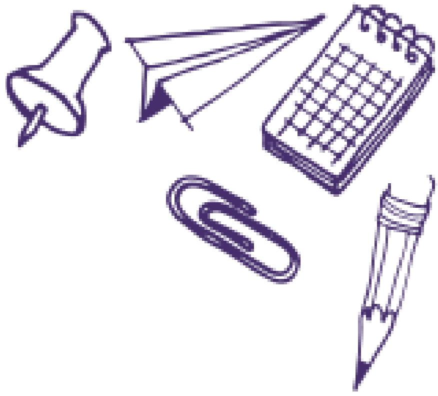

Lady Betty

Trína Súile

Taighde:

Déan taighde ar líne más gá agus déan cur síos gairid ar an saghas saoil a bhí ann sa phríosún in Éirinn san ochtú haois déag. Is leor cúig abairt a scríobh.

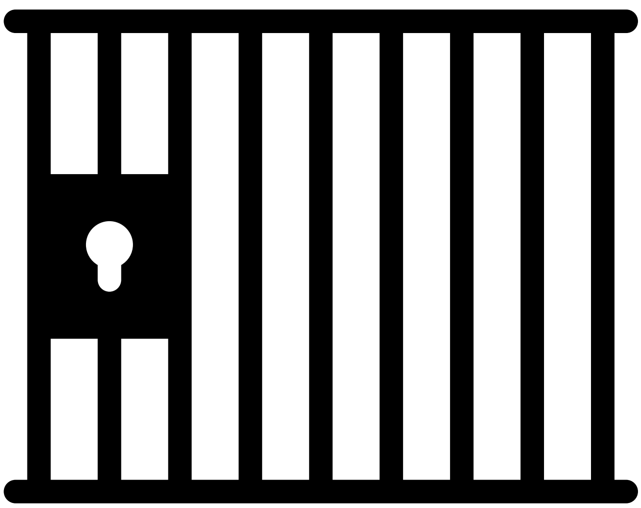

Lady Betty

Na Freagraí

1. Bréagach
2. Fíor
3. Fíor
4. Bréagach
5. Bréagach
6. Fíor
7. Bréagach
8. Fíor
9. Fíor
10. Bréagach
11. Fíor

1. Bhí saol thar a bheith deacair agus cruálach ag Elizabeth Sugrue.
2. Ba í Elizabeth an chéad bhásadóir baineann in Éirinn.
3. Nuair a bhí sí le crochadh as a mac féin a mharú, ní raibh aon chrochadóir ann
4. Chaith sí blianta fada mar bhásadóir baineann i bpríosún Ros Comáin.
5. Bhíodh eagla ar mhuintir Ros Comáin roimpi.
6. Feirmeoirí tionónta i gCiarraí ba ea tuismitheoirí Elizabeth.
7. Thaistil Elizabeth agus a páistí de shiúl na gcos ó Chiarraí go Ros Comáin nuair a cailleadh a fear céile.
8. Chuir sí oideachas ar a mac.
9. Ceaptar gur éalaigh mac Elizabeth uaithi agus é 16 bliana d'aois toisc gur máthair fhuarchroíoch agus chruálach a bhí inti.
10. D'imigh sí le báiní nuair a thuig sí gur mharaigh sí a mac féin.

Lady Betty

Na Freagraí

Bhí saol lán de chruatan ag feirmeoirí tionónta in Éirinn san ochtú haois déag. Bhíodh cónaí orthu go minic i mbothán beag ceann tuí. D'oibrigh na feirmeoirí ó cheann ceann an lae agus chuirtí na páistí ag obair ar an bhfeirm ag aois an-óg. Is beag duine san aicme seo a raibh léamh agus scríobh acu. Bhí an talamh a bhí á shaothrú ag na feirmeoirí tionónta ar cíos acu ó thiarna talún. Níos minice ná a mhalairt, Protastúnach a bhí sa tiarna talún. Lorgaíodh an tiarna talún sin cíos ón bhfeirmeoir tionónta agus mura n-íocadh an feirmeoir an cíos bheadh an baol ann go ndéanfaí díshealbhú air. Bhí na Péindlíthe i bhfeidhm in Éirinn i rith an chéid seo chomh maith. Dlíthe frith-Chaitliceacha a bhí sna Péindlíthe agus rinne siad an saol níos deacra fós d'fhormhór mór de mhuintir na hÉireann.